

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **R. M.**, zastoupený Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M. eur., advokátem, se sídlem Karolínská 654/2, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 8. 2016, č. j. OAM-83/LE-LE05-P13-2016, byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána jako nepřijatelná podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle § 25 písm. i) téhož zákona a státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), byla určena Polská republika.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Rozsudkem ze dne 3. 5. 2018, č. j. 75 Az 37/2016 – 21, krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že předmětem sporu je posouzení otázky, zda správní orgán rozhodující v souladu s nařízením Dublin III o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který ve svém rozhodnutí určuje příslušnost jiného státu, je povinen zabývat se v odůvodnění rozhodnutí vždy také tím, z jakého důvodu nevyužil diskreční oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, které mu umožňuje posoudit žádost o mezinárodní ochranu i za předpokladu, že k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu není podle kritérií stanovených tímto nařízením příslušný. Krajský soud konstatoval, že z obsahu správního spisu i z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplývá, že Polsko dne 10. 8. 2016 uznalo svou příslušnost k posouzení žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany, čímž se stalo příslušným členským státem k tomuto posouzení. Nezpochybnil tedy správnost a zákonnost postupu žalovaného podle čl. 12 ve spojení s čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III. Přesto s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015 – 50, a ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016 – 34) poukázal na to, že se žalovaný v rozhodnutí nezabýval využitím diskrečního oprávnění, ač příslušnost členského státu k posouzení žádosti byla určena podle čl. 3 odst. 1, nikoli podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Podle názoru krajského soudu tak žalovaný učinit mohl a měl. Jelikož se žalovaný ve svém rozhodnutí k možné aplikaci tohoto ustanovení nevyjádřil, zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

III.

[4] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatel nesouhlasil s názorem krajského soudu o nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud z judikatury Nejvyššího správního soudu, kterou v rozsudku citoval, dovodil existenci povinnosti, která v těchto rozsudcích oporu nemá. První krajským soudem vybraná a citovaná pasáž z rozsudku ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015 - 50, dokládá toliko výjimečnost postupu podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III oproti aplikaci obecného principu určení příslušnosti. Druhá citovaná část z rozsudku ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016 - 34, pak dokládá, že diskreční oprávnění atrakce příslušnosti lze využít pouze v situaci, kdy je příslušnost určena podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III, svědčí tedy pouze o limitované možnosti jeho využití, nikoli povinnosti. Druhý uvedený rozsudek se navíc vztahoval k případu, kdy bylo postupováno podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, výchozí situace se tedy lišila od situace, z níž vycházel krajský soud v nyní posuzovaném případě.

[6] Stěžovatel naopak poukázal na judikaturu, ve které Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že není povinností správního orgánu zdůvodňovat nepřistoupení k aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Zejména pak na dvě rozhodnutí ze dne 28. 7. 2016, č. j. 9 Azs 118/2016 - 36, a č. j. 2 Azs 114/2016 – 33, která se týkala případů, kdy bylo shodně jako v nyní posuzovaném případě postupováno podle čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III a příslušným státem k posouzení žádosti byla Polská republika.

[7] Podle názoru stěžovatele napadený rozsudek vychází z nesprávného výkladu nařízení Dublin III, konkrétně z nesprávného posouzení právní otázky povinností z něj vyplývajících a zavazujících správní orgán. Závěry krajského soudu nemají oporu v jím citované judikatuře, která byla volena nepřipadně, a jsou naopak v rozporu s judikaturou citovanou již ve vyjádření stěžovatele k žalobě, kterou však krajský soud nevzal při posouzení důvodnosti žalobních námitek vůbec v potaz.

pokračování

[8] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III se „odchylně od čl. 3 odst. 1 může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný. Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvědomí prostřednictvím elektronické komunikační sítě "DubliNet", zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět. Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu.“

[12] Nejčastější důvod použití diskrečního oprávnění (byť není možné a priori vyloučit důvody jiné) vyjádřil unijní normotvůrce v bodě 17 odůvodnění nařízení Dublin III takto: „Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchylně se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.“

[13] Otázkou, zda správní orgán, který rozhoduje o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a konstatuje příslušnost jiného státu, je povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí také tím, proč nevyužil diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, se Nejvyšší správní soud již zabýval, přičemž v usnesení ze dne 28. 7. 2016, č. j. 9 Azs 118/2016 – 36, a v rozsudku ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016 – 26, dospěl k závěru, že obecně není správní orgán povinen odůvodňovat, proč nepřistoupil k použití diskrečního ustanovení čl. 17 tohoto nařízení.

[14] V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016 – 24, Nejvyšší správní soud tyto závěry upřesnil a konstatoval: „(...) diskrece je v právním státě vždy nějak omezena nebo vymezena, a není a nemůže být nelimitována, neboť v opačném případě by byl vytvářen prostor pro libovůli, která je nepřijatelná. Ani správní uvážení ohledně toho, zda bude aplikováno správní uvážení obsažené v čl. 17 odst. 1 nařízení, tak nelze provádět zcela neomezeně. (...) Vyjádření suverenity v podobě atrakce posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nepřislušným státem tak neznamená právo k libovůli, nýbrž povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci čl. 17. odst. 1 nařízení Dublin III učinit. Případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat: V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k České republice, resp. Česká republika má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby našemu státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsaných typových skupin případů je v první řadě na místě nejprve zkoumat,

zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat, a pokud ano, zda stát příslušný dle nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky.“ (srov. bod 31 až 33 odůvodnění). Dále doplnil, že „(...)užití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, kterých bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle výše zmíněného ustanovení, je proto správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevit jen tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba. Nevýdou-li žádné takové okolnosti najevo, absence zmínky o diskrečním oprávnění nečiní rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (...).“ (srov. bod 34) Nejvyšší správní soud tedy v posledním citovaném rozsudku dospěl k právnímu závěru, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, správní orgán je povinen učinit úvahu, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění.

[15] V nyní posuzovaném případě během řízení takové okolnosti hodné zvláštního zřetele, které by vyžadovaly odůvodnění neaplikace čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, najevo nevyšly, ani je žalobce konkrétně nenamítal. Žalobce v průběhu správního řízení uvedl, že na Ukrajině žádné problémy neměl. Do České republiky přijel, protože na Ukrajině je válka a on měl strach, že bude odveden do armády. Dalším důvodem byla snaha vydělat peníze. Polské vízum si vyřídil, neboť slyšel, že stačí ke vstupu do České republiky a české vízum nelze získat. Rovněž uvedl, že v České republice nemá žádné příbuzné ani jiné osoby blízké. O mezinárodní ochranu v Polsku žádat nechce, protože ta země není pro něj atraktivní, neboť jsou tam nízké mzdy. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že se cítí být zdravý. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel nepochybil, když se k možnosti užití diskrečního oprávnění výslovně nevyjádřil. Závěr krajského soudu, který pouze na základě této skutečnosti považoval žalobou napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, tedy není správný.

[16] Nejvyšší správní soud konečně souhlasí s názorem stěžovatele, že krajským soudem zmíněná judikatura zdejšího soudu na nyní posuzovanou věc přímo nedopadá. Z obou krajským soudem citovaných rozsudků totiž nelze dovodit, že správní orgán má vždy, kdy je příslušnost členského státu k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu určena podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III, povinnost se v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně vyjádřit k možnosti aplikace diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 tohoto nařízení. Jak bylo uvedeno výše, tuto povinnost má pouze tehdy, pokud z okolností konkrétního případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. července 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu